

Spodbude

Kar nekaj sprememb se je zgodilo od izida naše prejšnje številke. Služba za programe Evropske unije, ki je bila organizacijska enota CPI-ja, je septembra postala samostojna in deluje kot javni zavod pod imenom CMEPIUS (Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja).

V uredniškem odboru smo se odločili, da bodo Spodbude še naprej naše skupno glasilo in da vam bomo tudi letos predstavljali vsebine, ki so aktualne tako pri nas kot v Evropi. Tokratna številka je namenjena vsebinam projektov preprečevanja šolske neuspešnosti in blažitvi njenih posledic, ki je že nekaj časa med evropskimi prioritetami. Ta naloga ostaja prednostna tudi ob sprejetju ciljev politike Evropske unije na področju izobraževanja.

Sistemske ureditve izobraževalnega sistema v zahodni tradiciji izhajajo iz predpostavke, da je izobraževanje pravica vsakega državljanca oz. državljanke, naloga vsake države pa je, da jo zagotovi vsem v skladu z njihovimi sposobnostim. Zato imajo reformna prizadevanja vedno za enega izmed ciljev pravico do izobraževanja približati vsakemu posamezniku.

Kljub temu se prav vse države srečujejo z mladimi, ki »šolo obesijo na klin« in torej zgoraj navedenega cilja ne dosejajo v celoti. Posledica so različne strategije in projekti, ki jih v posameznih državah izvajajo in s katerimi želijo mladim vendarle ponuditi možnosti izobraževanja, ki so bolj prilagojene potrebam posameznih ciljnih skupin, ter alternativne možnosti tistim, ki izobraževanje kljub temu zapustijo.

Za vzroke in posledice šolske neuspešnosti, ki segajo prek okvirov vzgojno-izobraževalnega področja, v Sloveniji trenutno ni nihče izrecno odgovoren. Med področji in ustanovami, ki se ukvarjajo s to problematiko, ni ustreznega usklajevanja in dovolj finančnih sredstev. To je bil tudi eden izmed glavnih razlogov, da je bil leta 2002 potrjen program Preprečevanje šolske neuspešnosti in blažitev njenih posledic. Nosilec projekta je CPI, financiran pa je s sredstvi ministrstva za šolstvo, znanost in šport, ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter s sredstvi Evropske komisije v okviru projekta Leonardo da Vinci Holistični model svetovanja za mlade (Total Counselling).

V programu sodelujejo strokovnjaki z obeh ministrstev, zavoda za šolstvo, zavoda za zaposlovanje, Inštituta za družbene vede in Andragoškega centra Slovenije.

Mojca Polak

Založnik:

Center RS za poklicno izobraževanje s Centrom za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja - CMEPIUS

Glavna in odgovorna urednica:
Mojca Polak

Uredniški odbor:

Irena Hlede, Eva Jurman, Barbara Kunčič, Maja Mihelič Debeljak, Mojca Polak, Danuša Škapin

Oblikovanje in prelom:

Pro anima, d.o.o.
Irena Hlede

Fotografije:

Kjer ni drugače navedeno so fotografije iz arhiva Centra RS za poklicno izobraževanje in CMEPIUS-a.

Lektorica:

Tatjana Ličen

Skeniranje in izdelava filmov:

Fotolito Dolenc, d.o.o.

Tisk:

Grafika Soča, Ljubljana

Naslov uredništva:

Center RS za poklicno izobraževanje
Ob železnici 16
Ljubljana

E-pošta:

mojca.polak@cpi.si
socrates@cpi.si
leonardo@cpi.si

Splet:

www.cpi.si
www.cpi.si/speu

ISSN 1580-5751

Vaši odzivi ostajajo naše spodbude, zato vas vabimo, da nam vsebino pomagate sooblikovati. Prosimo, da svoja mnenja, ideje in pobude pošljete na elektronski naslov: spodbude@cpi.si.

Preprečevanje šolske neuspešnosti.....	2
Podprojekt: Priprava metodologije spremljanja osipa v okviru rednega izobraževanja v osnovni in srednji šoli	4
Preventivni ukrepi za preprečevanje pojava osipa	5
Podprojekt: Uvedba učinkovitega spremljanja in informiranja dijakov, ki so izpadli iz izobraževalnega sistema - priprava holističnega modela svetovanja	7
Oblikovanje standardov za programe, ki so v okviru aktivne politike zaposlovanja (APZ) namenjeni mladi populaciji s končano osnovnošolsko izobrazbo ali manj	9
Comenius 1: Osip dijakov na srednjih šolah	10
Prenovljene spletne strani CPI	11
Aktualno	12

Projekt:

PREPREČEVANJE ŠOLSKE NEUSPEŠNOSTI IN BLAŽITEV NJENIH POSLEDIC (OPSI)

Mojca Polak

Glavni cilji projekta OPSI so: razviti mednarodno primerljivo metodologijo za spremljanje pojava osipa; zbrati preventivne ukrepe za preprečevanje le-tega v poklicnih in strokovnih šolah; izdelati model spremljanja in informiranja populacije, ki je iz sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja izpadla oz. izstopila ter ni vključena v druge organizirane oblike formalnega ali neformalnega izobraževanja ali usposabljanja; ter izoblikovati standarde programov v okviru Aktivne politike zaposlovanja, ki so namenjeni mladi populaciji s priznano osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Program je glede na navedene cilje razdeljen v štiri podprojekte, več o njih si lahko preberete v nadaljevanju.

1 Metodologija

Do leta 1997 je bila glavni vir podatkov o preходу iz osnovne v srednjo šolo, o šolskem uspehu dijakov in osipu v srednješolskem izobraževanju Služba za poklicno svetovanje in štipendiranje pri Zavodu za zaposlovanje, ki je podatke zbirala za poklicno usmerjanje in svetovanje učencem. Po letu 1997 se je dejavnost prenesla na šolsko ministrstvo. Šole so mu posredovale podatke o šolskem uspehu učencev in dijakov ter o osipu po izobraževalnih programih ob koncu šolskega leta. Čeprav so podatke zbirali individualno, so jih uporabljali le v agregirani obliki in tako prikazovali generacijski osip. Tak način spremljanja je bil sicer zanesljiv kazalec stanja, vendar ni zagotavljal mednarodne primerljivosti podatkov. Ker v šolskih letih 2000/2001 in 2001/2002 denar za to dejavnost ni bil odobren, spremljanje ni potekalo, to pa pomeni, da je Slovenija, čeprav šolska neuspešnost postaja ena izmed prioritetenih tem v Evropski uniji, ostala brez osnovnih podatkov za analizo stanja. V državah Evropske unije je kot kazalec šolskega osipa najpogosteje uporabljen odstotek mladih, ki pri določeni starosti niso vključeni v redno izobraževanje (denimo pri 14 letih, pri 17 letih, pri

tipični starosti, v kateri se konča srednješolsko izobraževanje). To pa je hkrati tudi eden od kazalcev zaposljivosti, ki ga od nas zahteva Unija.

Na podlagi vseh teh kazalcev je bil oblikovan cilj prve delovne skupine: prijaviti mednarodno primerljivo metodologijo spremljanja osipa.

2 Izdelava modela za preprečevanje osipa

V preteklosti je bilo v preprečevanje prezgodnjega opuščanja šolanja vključenih veliko dejavnosti tako na šolah kot na v javnih zavodih šolskega ministrstva in ministrstva za delo. V letu 2000 je, denimo, v okviru inovacijskih projektov (s sredstvi ministrstva za delo) deset šol izvajalo različne tovrstne projekte, ki so se nanašali na motivacijo mladih, vpeljevanje učinkovitejših metod učenja in poučevanja, organizacijske vidike itd. V sklopu inovacijskih projektov šolskega ministrstva je na treh različnih šolah nastala učna mapa za nižje poklicno izobraževanje in na 11 šolah je ob koordinaciji CPI potekal projekt hitrejšega napredovanja mladih v nižjih poklicnih šolah. Vendar pa sredstva za inovativno dejavnost v poklicnem in strokovnem izobraževanju od ministrstva za delo za leto 2001 niso bila odobrena, sredstva šolskega ministrstva v okviru inovacijskega sklada pa niso zadoščala za nadaljevanje.

Zato smo si v projektu zastavili cilj pregledati dosedanje modele in strategije ter primere dobre prakse in pripraviti nabor ukrepov za preprečevanje osipa.

3 Uvedba učinkovitega modela spremljanja in informiranja dijakov, ki so iz izobraževalnega sistema izpadli oz. izstopili

Dijaki, ki iz izobraževalnega sistema izpadejo oz. se izpišejo, ob izpisu iz šole izgubijo status dijaka in s tem tudi socialnovarstvene pravice, ki iz statusa izhajajo. Hkrati se tudi izgubijo iz vseh evidenc in dejansko nimamo informacije o tem, kaj se z njimi dogaja, dokler se ne prijavijo na Območni službi zavoda za zaposlovanje.

Podatki kažejo, da mladi niso nikjer prijavljeni približno pol leta.

Leta 1998 sta Zavod RS za zaposlovanje in MŠZŠ (takrat še MŠŠ) skupaj pripravila obrazec, ki ga učenci in starši podpišejo ob izpisu dijaka iz šole in ga šola pošlje na Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ). Tako naj bi svetovalci Zavoda za zaposlovanje izstopajoče učence povabili na pogovor in jim pomagali bodisi pri izbiri ustrežnejšega izobraževalnega programa, ustrežnejšega načina izobraževanja ali pa pri iskanju zaposlitve. Po dveh letih spremljanja se je izkazalo, da ukrep ni dosegal svojega namena. Šole podatke posredujejo le v 20 %, 50 % mladih pa se dejansko odzove vabilu na pogovor. V absolutnih številkah

to pomeni, da se je l. 2000 na pogovoru oglasilo 352 mladih. Pokazalo se je, da ukrep mogoče ni najprimernejši oz. bi bil lahko le dopolnilo preostalim oblikam informiranja in svetovanja, ki so primernejši za populacijo mladih, ki ima odpor do uradnih institucij.

Cilj projekta je izdelati model, ki bo omogočal boljše sodelovanje akterjev v občinski skupnosti, CPI, poklicnih in strokovnih šol, Zavoda za zaposlovanje in drugih organizacij, ki se ukvarjajo s svetovanjem in informiranjem mladih.

4 Oblikovanje standardov za programe, ki so v okviru aktivne politike zaposlovanja (APZ) namenjeni mladi populaciji s končano osnovnošolsko izobrazbo ali manj

Brezposelnim, med katere spadajo tudi osipniki, so namenjeni različni programi, od Projekta 10.000, ki omogoča pridobitev izobrazbe, do Projektnega učenja mladih (PUM) in krajših programov za učenje zaposlitvenih veščin. Programi večinoma nimajo enotno določenih standardov in udeležencem ne omogočajo pridobitve javno veljavne listine. V projektu bodo nastale podlage za standarde.

V nadaljevanju si lahko preberete, kaj so ugotovile posamezne podskupine in katera dejavnosti načrtujemo v prihodnosti.

Podprojekt:

PRIPRAVA METODOLOGIJE SPREMLJANJA OSIPA V OKVIRU REDNEGA IZOBRAŽEVANJA V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

BARBARA GREGORIČ BREZAVŠČEK

V delovni skupini, ki mora prijaviti metodologijo spremljanja osipa in jo sestavljamo Alojz Pluško, vodja skupine, Andreja Trček, dr. Miroљjub Ignjatović in Barbara Gregorič Brezavšček, smo sprva pregledali načine spremljanja oz. metodologije, ki so bile za spremljanje osipa uporabljene v preteklosti, in ugotovili, da **samo z individualnim spremljanjem posameznikov lahko dobimo natančne in kakovostne podatke.**

Zadnje spremljanje je bilo izvedeno pred petimi leti (financiral ga je MŠZŠ, ob pomoči ZRSZ). Skupina je ugotovila, da bi bilo tudi v prihodnje treba uporabiti podobno metodologijo,

vendar z nekaterimi spremembami. V preteklosti se je zbiral tudi učni uspeh, vendar za namene spremljanja samega to ni potrebno.

Pregledani so bili načini spremljanja osipa v drugih državah. Ugotovljeno je bilo, da ni nekega enotnega načina, največ podatkov je na voljo na podlagi enkratnih raziskav.

Na naslednji stopnji je potekalo preverjanje »elektronskih baz podatkov«, ki so že na voljo, da bi ugotovili, koliko bi bile uporabne za vključitev v spremljanje in kateri podatki niso na voljo.

V skupini smo pripravili Izhodišča za pripravo metodologije spremljanja osipa v okviru rednega izobraževanja v osnovni in srednji šoli, ki so podlaga za vnovično uvedbo spremljanja v praksi.

PREVENTIVNI UKREPI ZA PREPREČEVANJE OSIPA

BARBARA BOŽIČ

V okviru projekta Preprečevanje šolske neuspešnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju in blažitev njenih posledic je projektna skupina, ki jo sestavljajo gospod Vladimir Tkalec (direktor Centra RS za poklicno izobraževanje), mag. Tanja Bezić (Zavod RS za šolstvo), mag. Dunja Petak (Zavod RS za zaposlovanje) in Barbara Božič (Center RS za poklicno izobraževanje), pripravila nabor preventivnih ukrepov za preprečevanje pojava osipa.

Skupina je na podlagi skrbnega pretehtanja t.i. »dobrih praks« na področju obravnavane problematike različnih držav članic Evropske unije, poznavanja lastnega sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja ter na podlagi številnih razlag in predpostavk o najpomembnejših dejavnikih, ki vplivajo na šolsko neuspešnost, pripravila predlog potrebnih in nujnih preventivnih ukrepov za preprečevanje osipa. Ukrepi se nanašajo na različne ravni in se delijo na:¹

- **Primarno preventivo/ukrepe**
(svetovalno delo s celotno populacijo, da bi preprečili pojavljanje večjih težav)
Razdelili smo jo na:
  - ukrepe, potrebne pred vpisom v poklicno/strokovno šolo
  - ukrepe poklicne/strokovne šole
- **Sekundarno preventivo/ukrepe**
(intervencija poklicne/strokovne šole na začetni ravni težav)

- **Terciarno preventivo/ukrepe**
(preprečevanje širjenja obstoječe motnje in težav)

Naj za ilustracijo navedemo nekaj omenjenih ukrepov:

Legenda	
	Raven učenca/dijaka (kognitivna, emocionalna, socialna)
	Socialnokulturno okolje (družinsko okolje, vrstniške skupine, ožje socialno okolje)
	Institucionalna raven (zakoni in pravilniki, programi in organizacija dela šole, metode poučevanja in učenja, razvojno proučevalno delo šole)

PRIMARNI PREVENTIVNI UKREPI PRED VPISOM DIJAKA V POKLICNO/STROKOVNO ŠOLO

	Poklicna orientacija v OŠ²; sodelovanje poklicnih/strokovnih šol, zbornic, delodajalcev, drugih institucij: • dnevi odprtih vrat poklicnih/strokovnih šol, zbornic, delodajalcev, drugih institucij; • delavnice, predavanja za spoznavanje poklicev (poklicne/strokovne šole, zbornice, delodajalci, druge institucije); • dijaki poklicnih/strokovnih šol obiskujejo OŠ; • hospitacije učenca v poklicnih/strokovnih šolah, pri obrtnikih; • informativni dnevi in brošure o programu in delu v poklicnih/strokovnih šolah.
	Poklicna orientacija v OŠ: • predstavitev delodajalcev lokalnega okolja; • predstavitev možnosti za zaposlovanje; • predstavitev šol, programov, poklicev ipd; • informativni dan v poklicni/strokovni šoli.
	Šole, ki izvajajo isti program, morajo imeti enake pogoje za prepis.

¹ glej Durlak v: Resman et. al., 1999, str. 81

² Glej Programske smernice za delo svetovalne...

PRIMARNA PREVENTIVNA V POKLICNI/STROKOVNI ŠOLI

	Poklicne/strokovne šole dijakom in staršem predstavijo: • šolsko svetovalno službo; • hišni red in razredna pravila; • program interesnih dejavnosti.
	Dva roditeljska sestanka s starši 1. letnika: • mladostnik; razvojne značilnosti in potrebe; • družina in učni uspeh otroka.
	V 1. letniku možnost prepisa v drugi program do konca oktobra v šolskem letu brez diferencialnih izpitov.

SEKUNDARNA PREVENTIVA V POKLICNI/STROKOVNI ŠOLI

	Analiza vzrokov težav in izdelava »Osebnega načrta izobraževanja« (cilji, čas za doseg ciljev, dejavnosti ipd.) ter spremljanje napredka z rednimi konzultacijami.
	Svetovalno delo v malih skupinah staršev, ki jih povezujejo iste težave otrok (Šola za starše).
	Analiza učnega uspeha, izostajanja in vedenja dijakov v vsakem ocenjevalnem obdobju.

TERCIARNA PREVENTIVA V POKLICNI/STROKOVNI ŠOLI

	Razredne ure, namenjene različnim programom: • Reasonerjev program, • interakcijske vaje, • komunikacijski treningi, • treningi asertivnosti - sprostitvene tehnike ipd.
	Skupine za samopomoč; delavnice za starše učno neuspešnih dijakov enega oddelka: • Kako lahko pomagamo, ko ...?
	Delavnice za načrtovanje dela z določenimi oddelki.

Ukrepi bodo po načrtu za uvajanje in spremljanje preizkušeni na nekaterih srednjih poklicnih/strokovnih šolah v šolskem letu 2004/05. Priprave na začetek uvajanja že potekajo. Center

RS za poklicno izobraževanje bo nudil svetovanje in strokovno pomoč pri reševanju morebitnih vprašanj in ves čas izvajanja ugotavljal uspešnost različnih ukrepov.

Podprojekt:

UVEDBA UČINKOVITEGA SPREMLJANJA IN INFORMIRANJA DIJAKOV, KI SO IZPADLI IZ IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA - PRIPRAVA HOLISTIČNEGA MODELA SVETOVANJA

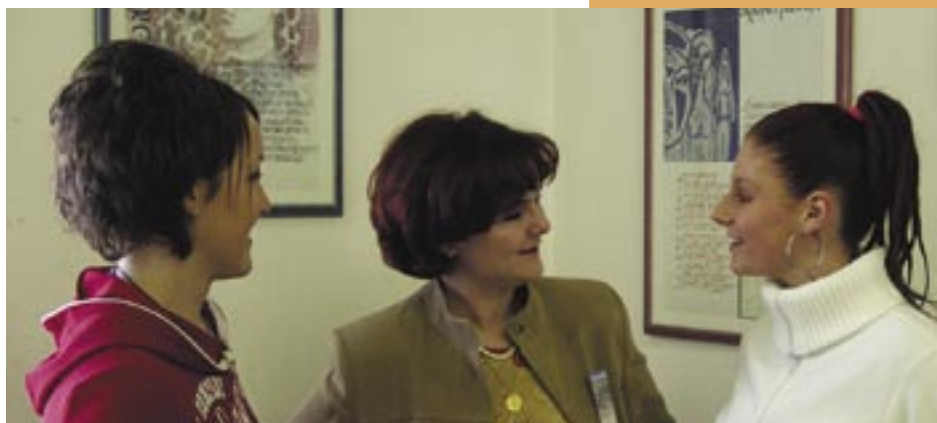
Mojca Polak, Andrej Vukovič

Izobraževanje in kultura

Leonardo da Vinci
Pilotski projekti

snovna naloga projektne skupine je izdelati model spremljanja in informiranje populacije, ki je iz sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja izpadla in ni vključena v druge organizirane oblike formalnega/neformalnega izobraževanja in usposabljanja.

V delovni skupini, ki jo sestavljamo Barbara Gregorič Brezavšček z Zavoda za zaposlovanje, Andreja Trček z Ministrstva za šolstvo, znanost in šport ter Andrej Vukovič in Mojca Polak s Centra za poklicno izobraževanje, smo se zahtevne naloge lotili tako, da smo sprva spet uvedli sodelovanje med šolskimi svetovalnimi delavci in poklicnimi svetovalci na območnih službah zavodov za zaposlovanje, pobudo torej, ki je bila sicer v prakso že uvedena, vendar le v šolskem letu 1997/98.

Znova smo pripravili obrazec, ki ga šolski svetovalni delavci ponudijo v podpis dijaku oz. njihovim staršem ob izpisu dijaka iz šole. Nadaljnja naloga šolskih svetovalnih delavcev je, da izpolnjeni obrazec pošljejo na območne zavode za zaposlovanje (ZRSZ). Tako bi poklicni svetovalci zavodov za zaposlovanje lahko izstopajoče učence povabili na pogovor in jim pomagali bodisi pri izbiri ustrežnejšega izobraževalnega programa, ustrežnejšega načina izobraževanja ali pa pri iskanju zaposlitve.

Po petih mesecih ugotavljamo, da se razmere niso bistveno izboljšale. Mladih, ki pridejo na zavod, je še vedno le približno 300 (sicer trenutno nimamo informacije o osipu, tako da ne moremo natančno vedeti, kakšen odstotek vseh, ki so iz izobraževalnega sistema izstopili, vendarle pride na zavod).

Nadaljevali smo z izvedbo analize stanja na področju nevladnih in vladnih institucij, ki pomagajo mladim, ki so izpadli iz izobraževalnega sistema.

S to dejavnostjo smo želeli ugotoviti uspešne oblike pomoči mladim, dobiti vpogled, kateri so razlogi za zgodnje opuščanje šolanja in dobiti informacije o tem, kaj svetovalci oz. mentorji mladih pogrešajo oz. potrebujejo za uspešnejše opravljanje svojega dela.

V raziskavo smo vključili vse centre za socialno delo, organizacije, ki izvajajo program PUM, ljudske univerze in mladinske svetovalne centre. Sodelovalo je 28 javnih in 13 zasebnih ustanov (centri za socialno delo, PUM-i, mladinske organizacije, ljudske univerze), ki se ukvarjajo s problematiko mladih, ki so zapustili šolski sistem.

Zahvala gre tudi MISSS, Mladinskemu informativno svetovalnemu središču Slovenije, ki so iz svoje baze posredovali naslove omenjenih zasebnih organizacij. Raziskavo smo izvedli med junijem 2003 in septembrom 2003.

Rezultati so pokazali, da so bili kot najpogostejši razlogi za opustitev šolanja navedeni prezahteven šolski program in osebne težave/težave v družini, sledi napačen izbor programa in drugo. Kot povprečno najpogostejša in tudi kot najuspešnejša metoda je bilo omenjeno osebno svetovanje (seveda pa se moramo zavedati, da je ta ocena samo povprečje ne glede na specifično problematiko posameznikov, za katere so primernejše druge metode pomoči).

Zaposleni pri delu z mladimi najpogosteje pogrešajo motivacijske delavnice, preventivne programe za delo z mladimi in kakovostno terensko delo.

Med najpogostejšimi odgovori na vprašanje »Kje po vašem mnenju manjkajo povezave med institucijami?« lahko najdemo:

- pomanjkanje specifičnih institucij oziroma povezav na tem področju, kamor bi se mladi lahko vključili,
- prenizka stopnja sodelovanja med pristojnimi institucijami,
- manjka krovna organizacija za koordinacijo in načrtovanje aktivnosti za to ciljno skupino.

Letak Total Counselling.

Po enoletnem delu pri projektu smo oblikovali sklepe, ki so hkrati tudi podlaga za naše nadaljnje delo.

1 Sklepi

- Treba je določiti, katera institucija je na ravni države odgovorna za to skupino mladih.
- Treba je urediti socialnovarstveni položaj mladih, ki so izpadli iz izobraževalnega sistema in se niso prijavili na zavodu za zaposlovanje.
- Treba je vzpostaviti stalen sistem spremljanja mladih, ki so izpadli oz. izstopili iz izobraževalnega sistema.
- Treba je razviti in implementirati metodo svetovanja, ki bo primerna za to populacijo (celotno svetovanje).
- Treba je vzpostaviti ustrezne motivacijske vzvode.

2 Nadaljnje dejavnosti:

- Priprava predloga, da nalogo svetovanja in informiranja mladih, ki so izpadli iz izobraževalnega sistema, prevzamejo centri za informiranje in poklicno svetovanje.
- Priprava predloga za ureditev socialnega statusa mladih, ki so izpadli iz sistema.
- Razvoj programa celostnega svetovanja mladim.
- Usposabljanje bodočih svetovalcev.
- Uvedba modela v praksi.

Projekt Total Counselling, v katerem sodelujemo še z organizacijami iz Velike Britanije, Italije in Islandije, je financiran s sredstvi iz programa **Leonardo da Vinci**.

OBLIKOVANJE STANDARDOV ZA PROGRAME, ki so v okviru AKTIVNE POLITIKE ZAPOSOLOVANJA (APZ) NAMENJENI MLADI POPULACIJI S KONČANO OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAZBO ALI MANJ

ELIZABETA SKUBER, VERONIKA ŠLANDER

V DDSZ v okviru t. i. 'Programa 10.000' in Projektnega učenja mladih (PUM) podpira izvedbo programov, ki so namenjeni brezposelnim osebam, med katere spadajo tudi maljši brezposelni brez izobrazbe. Programi so med seboj zelo različni, od Programa 10.000, ki omogoča pridobitev izobrazbe, do krajših programov, ki so namenjeni učenju zaposlitvenih veščin. Krajši programi večinoma nimajo enotnih standardov, ki bi omogočali preverjanje doseganja standardov udeležencev in kakovosti izvajalcev. Hkrati tudi ne omogočajo pridobitve javno veljavne listine udeležencev.

Temeljni cilj projekta je omogočiti udeležencem programov pridobitev javno veljavne listine, ki bo temeljila na nacionalnih standardih.

Izdelana je analiza obstoječega stanja in pregled primerov dobre prakse, in sicer:

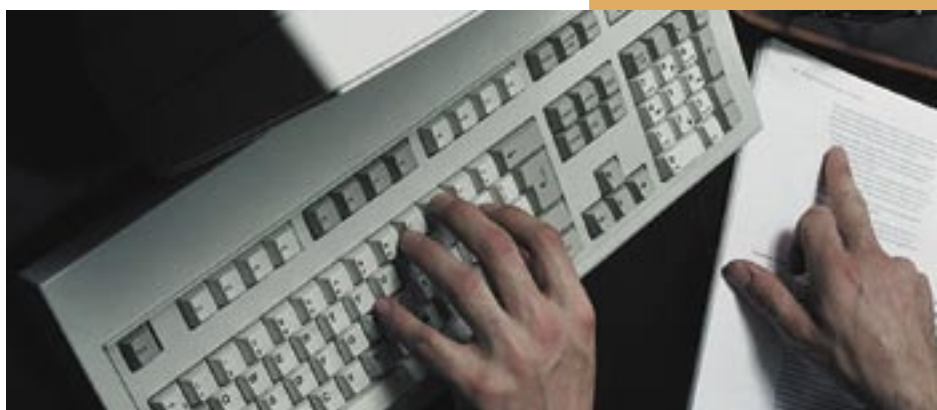
- strukturne značilnosti udeležencev programov izobraževanja in usposabljanja v letu 2002 in
- zaposlovanje udeležencev programov izobraževanja in usposabljanja v letu 2001.

Med krajšimi usposabljanji so bili izvedena predvsem naslednja:

- A Informiranje in motiviranje
- B Delavnice za iskanje zaposlitve
- C Delavnice za odkrivanje poklicnega cilja
- D Klubi za iskanje zaposlitve
- E Programi osebnostnega razvoja
- F Programi izpopolnjevanja in usposabljanja
- G Usposabljanje z delom brez delovnega razmerja
- H Usposabljanje z delom s sklenjenim delovnim razmerjem

Pripravljen je seznam poklicnih standardov in katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti, primernih za ciljno skupino, ter predlogi dejavnosti za vključevanje poklicnih kompetenc, doseženih v programu PUM, v nacionalne standarde:

- A PUM-i naj se tesneje povežejo z nacionalnimi sistemi pridobivanja poklicnih kvalifikacij, tako s sistemom poklicnega in strokovnega izobraževanja kot s sistemom pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij po poti preverjanja in potrjevanja oz. s certificiranjem.
- B Ne glede na to, da kandidati pozneje nadaljujejo izobraževanje na šolah, predlagamo, da se jim omogoči pridobitev javnih listin o NPK, ki jih bodo upoštevale šole in s katerimi bodo lahko

konkurirali na trgu dela, če izobraževanja ne bodo končali.

C Moduli naj se pripravljajo glede na potrebe na trgu dela s posebno pozornostjo do lokalnega/regionalnega okolja.

D PUM naj pripravi v sodelovanju z delodajalci pobude za razvoj poklicnega standarda glede na potrebe na trgu dela.

Skupina je pripravila seznam ključnih kompetenc, ki jih pridobivajo udeleženci v programu PUM, pregled uspešnosti udeležencev in povzetek študije Evalvacija socialnointergacijske vloge programa PUM. Cilj podprojekta je bil tudi razviti metodologijo, ki bi omogočila primerjanje standardov nekaterih ključnih kvalifikacij (npr. komunikacija, informacijska pismenost ...), doseženih v programu PUM s standardi ključnih kvalifikacij v poklicnem izobraževanju. Vendar pa tega cilja nismo dosegli, ker nacionalni standardi ključnih kvalifikacij po ravneh zahtevnosti še niso pripravljeni. Na tem področju je zahtevno delo še pred nami.

Izobraževanje in kultura

Socrates
Comenius

COMENIUS 1: Osip dijakov NA SREDNJIH ŠOLAH

prof. Silvija KALVEDŽIČ TINTOR

Spojmom osip označujemo tisti del šolske populacije, ki zapusti šolski sistem, preden mu uspe pridobiti ustrezno izobrazbo. Ti dijaki so na trgu delovne sile po navadi deprivilegirani. Obseg osipa vpliva na proračunsko obremenitev države. Posledično se s slabšo izobrazbeno strukturo slabšajo tudi konkurenčne sposobnosti celotne družbe. Poleg tega so za osipnike značilni višja stopnja delinkventnosti, prezgodnja nosečnost, več kriminala, nasilja, uporabe drog in višja stopnja samomorilnosti.

Povprečni osip v vseh srednjih šolah v Sloveniji znaša 13 %. Najnižji je v gimnazijah, kjer se na leto giblje okoli 6 %, najvišji pa je v poklicnih šolah, kjer v posameznih primerih uspešno končuje posamezni letnik komaj 67 % dijakov. (Organizacija, Predlogi za prakso, letnik 35, številka 9, november 2002).

V Sloveniji so študije o obsegu, vzrokih in posledicah osipa šele v povojih. V slovenskem društvu za zdaj tudi ni sistemsko razvitih kontinuiranih programov, namenjenih zmanjševanju osipa, čeprav obstaja politično zanimanje za reševanje tega vprašanja. Pri tem se je treba zavedati, da je osip zapleten socialni problem, za katerega ni enostavnih enostranskih rešitev.

V Sloveniji imamo odličen program za mlade SKALA - PUM, ki ga izvaja Zavod Janeza Smrekarja. Prejšnje šolsko leto se je 40 % osipnikov, ki so se udeležili programa Skala, vpisalo v različne šole.

Poslovno-komercialna šola iz Celja se zaveda obsežnosti tega vprašanja in v okviru **programa Socrates - Comenius s projektom DIPISAN** (Dropouts in Poland, Italy, Slovenia and Norway) že drugo leto sodeluje s srednjimi šolami iz Norveške, Italije in Poljske. Tema projekta je osip dijakov srednjih šol, torej dijakov, ki predčasno zapuščajo šolo brez ustreznega spričevala.

Na prvem projektnem srečanju smo sestavili anketo, namenjeno osipnikom. Njen cilj je pridobiti podatke o razlogih za predčasen izpis iz šole. Rezultati ankete in izkušnje šol partneric nam bodo pokazali, kako se lotiti tega vprašanja. V naše raziskave bomo vključili tudi oblike demokracije na šoli (pri nas svet staršev in dijaška skupnost), ker nas zanimajo tudi mnenja staršev in dijakov, ki redno obiskujejo šolo.

Na drugem srečanju smo se že konkretno globili v vprašanje osipa. Na podlagi petih izpolnjenih anket iz vsake države smo gotovili, katera

Izobraževanje in kultura

Spoštovani kolegi,
dragi prijatelji,

z veseljem vas obveščamo, da je **Služba za programe EU**, ki je od leta 1998 delovala v okviru Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, odrasla in dozorela in tako postala samostojni javni zavod z novim imenom in novo podobo. Naš novi zavod je dobil ime **CENTER ZA MOBILNOST IN EVROPSKE PROGRAME IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA** ali kratko **CMEPIUS**. Naš novi znak ponazarja pretok informacij, znanja in poznanstev s stiki med ljudmi, gesla, ki spremljajo našo novo zunanjo podobo, pa temeljijo na štirih Unescovih stebrih izobraževanja: učiti se živeti skupaj, učiti se vedeti, učiti se delati in učiti se biti.

Glavni nalogi CMEPIUS-a še naprej ostajata programa Socrates in Leonardo da Vinci, dodajamo pa še nekatere druge programe mobilnosti (CEE-PUS, recipročne štipendije, štipendije za zamejske Slovence in potomce Slovencev po svetu ...) in morebitne dejavnosti nekaterih drugih evropskih programov.

Čeprav smo spremenili ime in zunanjo podobo, pa smo še naprej dosegljivi na starem naslovu, starih telefonskih številkah in elektronskih naslovih. Oglasite se nam, veseli vas bomo!

Sodelavke in sodelavci
Centra za mobilnost in evropske programe
izobraževanja in usposabljanja

CMEPIUS
Ob železnici 16
1000 Ljubljana
tel.: 01 5864 251
telefaks: 01 5864 231
e-pošta: eu@cpi.si
spletna stran: www.cpi.si/SPEU

